

FØJO workshop om

Integritet i økologisk jordbrug – og i forskningen

3. december 2003 kl. 9.30–16.00 på Forskningscenter Foulum

Program

9.30 Registrering

Te, kaffe og brød

10.00 Introduktion

Workshoppen er et led i udmøntningen af FØJO's strategi. I de første indlæg introduceres strategien og nogle af de elementer, som har dannet baggrund for den.

Introduktion til FØJO's strategi og til dagens program

Erik Steen Kristensen, FØJO

Økologisk integritet – hvad er det

Thomas Harttung, formand for FØJO

Principper og værdier - hæmsko eller udviklingsgrundlag?

Hugo Fjelsted Alrøe, FØJO

10.45 Integritet i FØJO II

I FØJO II og i det praktiske økologiske jordbrug er der mange eksempler på, at der er behov for at diskutere spørgsmål om principper og integritet. Nogle af disse spørgsmål eksemplificeres via korte indlæg i plenum.

Energi - er økologisk jordbrug yder eller nyder?

Oplæg ved *Uffe Jørgensen/Tommy Dalgaard, DJF*

Jord, gødning og næringsstoffer – er selvforsyning mulig?

Oplæg ved *Kristian Thorup-Kristensen, DJF*

Selvforsyning med foder – er det et problem?

Oplæg ved *John E. Hermansen, DJF*

"Økologiske" plantesorter – er de nødvendige og kan de udvikles?

Oplæg ved *Hanne Østergård, Risø*

Hvad kan man i økologiske forsøg - og hvad kan man ikke?

Oplæg ved *Gunnar Mikkelsen, DJF*

Forarbejdning, distribution og salg – hvor går grænsen for økologisk virksomhed?
Oplæg ved *Jan Holm Ingemann, AAU*

12.15 Workshops om forskning der medvirker til integritet

I FØJO's strategi er der skitseret nogle overordnede udfordringer for forskningen. Det drejer sig bl.a. om at skabe mere viden om mulighederne for at forbedre sundhedsmæssige, ernæringsmæssige og kvalitetsmæssige aspekter af de økologiske fødevarer. En anden udfordring er at medvirke til en produktionsøkonomi, som kan sikre de økologiske jordbrugere et rimeligt indtægtsgrundlag. Endelig er det en afgørende forudsætning, at de økologiske fødevarer har en høj integritet, hvilket bl.a. indebærer, at de er dyrket og forarbejdet i overensstemmelse med de økologiske målsætninger og principper.

I en række sideløbende workshops diskuteres nogle af de faglige og forskningsmæssige *midler* til at nå disse overordnede mål. For hver workshop er der på forhånd udpeget en ordstyrer og en rapportør. Ordstyrerens opgave er at initiere en helhedsorienteret diskussion. Rapportørens opgave er på basis af diskussionen at udtrække spørgsmål, problemstillinger og principper, som FØJO kan arbejde videre med i forbindelse med initiering af et nyt forskningsprogram.

De enkelte workshops starter med frokost, som serveres i de respektive mødelokaler.

Jord, gødning og næringsstoffer

Fuld integritet i plantedyrkingen indebærer bl.a., at der udvikles økologiske plantedyrkningssystemer, som bygger på "selvforsyning" – eller som i det mindste kan fungere ved anvendelse af "lokale ressourcer" og uden input fra det konventionelle jordbrug?

Hvad er mulighederne, og hvilke konsekvenser giver det for produktionen og for planteprodukternes og jordens kvalitet?

Ordstyrer: Erik Steen Jensen, Risø
Referent: Margrethe Askegård, DJF

Selvforsyning, sundhed og integritet i husdyrbruget

Der er en række forskningsmæssige udfordringer i forhold til foderforsyningen, dyrenes oprindelse samt i forhold til produkternes kvalitet.

I kvægbruget er der indført 100 procent økologisk fodring, men der er et stigende pres for også at reducere eller eliminere anvendelsen af en række syntetisk fremstillede inputs, herunder syntiske vitaminer og antibiotika. For svin og fjerkræ har overgangen til 100 procent økologisk fodring vist sig at være mere problematisk, og samtidig har gmo-problematikken skærpet behovet for at minimere importen af bl.a. proteinfoder – og dermed efterkomme princippet om at basere produktionen på lokale ressourcer.

På fjerkræområdet har det vist sig, at ikke alle fjerkrætyper er lige velegnede til økologisk produktion – der er endda stor forskel. Dette spørgsmål har kun i ringe grad været diskuteret for kvæg og svin.

Ordstyrer: Stig Milan Thamsborg, KVL
Referent: Martin Tang Sørensen, DJF

Økologiske sorter og plantebeskyttelsesmidler

Gmo-problematikken har skabt et behov for at diskutere mulighederne for at sikre, at der er plantesorter til rådighed, som kan anvendes i økologisk dyrkning. Hvilke muligheder er der for et "lukket" økologisk system?

Tilsvarende er der et behov for at diskutere muligheder og begrænsninger for udvikling og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler, der er tilpasset det økologiske jordbrug – forhold til både dyrkning og principper.

Ordstyrer: Birte Boelt, DJF
Referent: Bjarne Jørnsgaard, KVL

Økologiske forsøg

Målet helliger midlet – eller gør det? Rent forsøgsteknisk kan der ofte være fornuft i at anvende ikke-økologiske input eller ikke-økologiske husdyr i forsøgene osv. Problemet er imidlertid, at derved afskæres forskeren fra de erkendelser og de krav om udvikling, som de økologiske forsøgsbetingelser stiller. I andre tilfælde kan forsøg, hvor ikke-økologiske inputs indgår som et led eller en faktor, give ny viden og indsigt til gavn for økologisk jordbrug.

Spørgsmålet er måske egentlig ikke så meget, hvad man må eller ikke må, men snarere hvordan forsøgsarbejdet kan bidrage til både integritet og udvikling?

Ordstyrer: Jesper Rasmussen, KVL
Referent: Dorthe Lau Baggesen, DVI

Forarbejdning, distribution og salg

På en lang række områder produceres flere økologiske varer end der bliver solgt. Vi ved altså hvordan vi skal producere, men vi ved ikke hvordan vi skal sælge varen. Der har været en lang række analyser af forbrugernes ønsker, deres købs-adfærd, barrierer for salg osv. Der er altså viden, men der mangler udvikling.

Hvad er det for en forskning, som kan bidrage til udvikling inden for forarbejdning, distribution og salg af økologiske fødevarer? Hvad betyder de økologiske værdier og principper i denne sammenhæng?

Ordstyrer: Mogens Lund, FØI
Referent: Thomas Roland, Forbrugerrådet

14.40 Kaffe i vandrehallen

15.00 Fælles diskussion og input til det videre arbejde

Der vises én pp/overhead fra arbejdet i de enkelte workshops. På basis heraf vil der være diskussion og mulighed for at give forslag til FØJO's videre indsats med hensyn til at skabe rammerne for en ny forskningsindsats.

16.00 Afslutning